

seria
BEZDROŻA
CLASSIC

Bezdroża

Albania

Bałkański „Dziki Zachód”

mistrzowska
ochrona **ERGO**
HESTIA

Autor przewodnika: Mateusz Otręba

Współpraca: Maciej Żemojtel – uzupełnienia rozdziałów wstępnych oraz opisów miejscowości i innych atrakcji turystycznych, m.in. wstępy do opisów regionów, ramki *Jeśli interesują Cię...* i *A jeśli nie chcesz się rozczarować...*, *Kanun – albańskie prawo zwyczajowe*, opis wsi Theth i Valbona wraz z okolicami, ramki *Wycieczka na Maja e Jezercës, Çerem i nie tylko*, obszerne uzupełnienia paragrafu *Szczyty Bałkanów*), uzupełnienia opisów okolic Beratu (*Kanion Pirogosh, Masyw Tomorr* i in.), notka o górach Nemerçkë i in.

W przewodniku wykorzystano także teksty Macieja Kani, Marty Kołczyńskiej (ramka *Wycieczki do Kosowa*), Grzegorza Petryszaka i Doroty Grzegorek.

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Aktualizacja: Dorota Grzegorek

Redakcja: Agnieszka Borowiecka

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Zdjęcie na okładce: © jackmalipan | Depositphotos.com

Projekt okładki: hotmedia Jan Paluch

Skład: Jan Szczurek

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli. Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bebat3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-4054-1

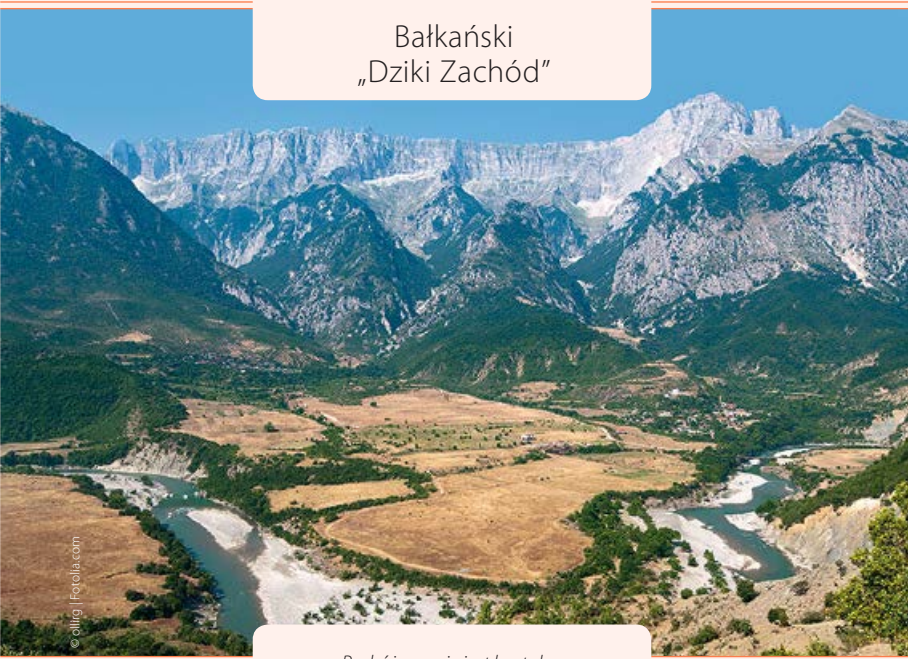
Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Mateusz Otręba

Albania

Bałkański
„Dziki Zachód”

© oling | Fotolia.com

*Podróżowanie jest brutalne.
Zmusza cię do ufania obcym i porzucenia
wszystkiego, co znane i komfortowe. Jesteś
cały czas wybity z równowagi. Nic nie
należy do ciebie poza najważniejszym –
powietrzem, snem, marzeniami, morzem
i niebem*

Cesare Pavese

Kup książkę

Poleć książkę

Niezbędnik turysty

zawsze pod ręką

Polskie placówki dyplomatyczne

Ambasada RP w Tiranie, Rr. e Durrësit 123;

pn.–pt. 8.15–16.15, Wydział Konsularny:

wt., czw. 10.00–12.00; ☎ +355 44510020,

tel. dyżurny po godzinach pracy w nagłych przypadkach ☎ +355 694022011;

🌐 www.tirana.msz.gov.pl

Elektryczność

Napięcie prądu w gniazdkach wynosi 220 V/50 Hz (bardzo podobnie jak w Polsce), a ponieważ są one takie jak w Polsce (typ C i F), nie są potrzebne przejściówki.

Wiele źródeł informuje o przerwach w dostawach prądu trwających po kilka, a nawet kilkanaście godzin, w rzeczywistości jednak obecnie zdarzają się one rzadko.

Oznaczenia toalet

Obowiązują standardowe oznaczenia.

Ważne telefony

Policja

z sieci kom. AMC: **129**

z sieci kom. Vodafone: **112**

z sieci stacjonarnej: **19**

Pogotowie

z sieci kom. AMC: **127**

z sieci kom. Vodafone: **112**

z sieci stacjonarnej: **17**

Straż pożarna: 18

Uniwersalny numer alarmowy 112, pod który można dzwonić we wszystkich nagłych wypadkach, jest obsługiwany jedynie przez sieci komórkowe.

Numery kierunkowe

Do Polski: **+48**

Do Albanii: **+355**

Strefa czasowa

Albania leży w tej samej strefie czasowej co Polska – obowiązuje czas letni: UTC+2 godz. oraz czas zimowy: UTC+1 godz. **Wjeżdżając na teren Albanii, nie musimy przestawiać zegarków.**

Kup książkę

Poleć książkę

Zagrożenia

- **W miejscach turystycznych, zwłaszcza w kurortach** na wybrzeżu: drobne oszustwa, kradzieże smartfonów itp.
- **Na drodze:** kierowcy powinni zachować szczególną ostrożność ze względu na temperament albańskich kierowców (i częste łamanie przez nich przepisów drogowych), a także fatalny stan wielu dróg, zwłaszcza lokalnych i górskich; należy też uważać na nieoświetlone pojazdy i wałęsające się po jezdni zwierzęta.
- **Na plaży:** przegrzanie, odwodnienie; do morza najlepiej wchodzić w butach plażowych – w wielu miejscach przy brzegu żyją jeżowce – nadeptanie na nie kończy się bolesną i trudno gojącą się raną.
- **W górach:** zaleca się zachowanie szczególnej ostrożności w północno-wschodniej części kraju, przy granicy z Kosowem, gdzie w latach 90. zdarzały się napady na cudzoziemców; należy też uważać na agresywne psy pasterskie, węże i skorpiony.

Przelicznik walut*

Obowiązującą walutą w Albanii jest lek (ALL)
uzupełnij aktualny kurs

100 ALL = 3,23 PLN = _____ PLN

100 ALL = 0,77 EUR = _____ EUR

100 ALL = 0,95 USD = _____ USD

1 PLN = 31 ALL = _____ ALL

1 EUR = 129 ALL = _____ ALL

1 USD = 105 ALL = _____ ALL

* wg danych CoinMill.com
z dnia 23 kwietnia 2018 r.

Przepisy drogowe

- Polskie prawo jazdy jest honorowane. Obowiązuje Zielona Karta (dodatkowe ubezpieczenie komunikacyjne OC nie jest wymagane).
- W samochodzie musimy mieć apteczkę, trójkąt bezpieczeństwa, kamizelkę odblaskową i komplet zapasowych żarówek. Kierowca nie może rozmawiać przez telefon komórkowy. Przez całą dobę należy mieć włączone światła mijania. Pasy muszą być zapięte.
- Drogi w Albanii są bezpłatne (brak winiet).
- Na drogach należy uważać na kierowców wyprzedzających „na trzeciego”, w nocy zaś na samochody jadące bez świateł. Trasy poza miastami nie są oświetlone, dlatego należy zachować na nich szczególną ostrożność.
- Dozwolone prędkości dla samochodu osobowego: 40 km/godz. na obszarze zabudowanym, 80 km/godz. poza obszarem zabudowanym, 90 km/godz. na drogach ekspresowych oraz 110 km/godz. na autostradach.
- Wielu kierowców może zaskoczyć jakość dróg, zwłaszcza podrzędnych, zdarza się bowiem, że na niektórych odcinkach brakuje utwardzonej nawierzchni. Osoby nieposiadające samochodu z napędem na cztery koła nie powinny wybierać się w góry w północno-wschodniej Albanii oraz do mniejszych miejscowości na prowincji.

Przydatne języki

albański, serbski (przy granicy z Czarnogórą i Kosowem), macedoński (przy granicy z Macedonią), włoski, grecki (na południu)
angielski (wśród młodych ludzi)

Turystyczny savoir-vivre

- Jak niemal wszędzie na Bałkanach należy unikać wygłaszania kontrowersyjnych i nieprzemyślanych opinii na tematy „delikatne” (polityka, wojny bałkańskie, problem Kosowa, idea tzw. Wielkiej Albanii, kwestie etniczne i religijne).
- Do cerkwi, kościołów i meczetów należy wchodzić z zakrytymi ramionami, w spodniach lub spódnicach za kolana. W przypadku meczetów trzeba też bezwzględnie zdjąć buty, kobiety zaś powinny mieć nakrycie na głowę. Należy też wyłączyć telefony komórkowe. Niektóre meczety są niedostępne dla turystów, niedopuszczalne jest wchodzenie do nich podczas modlitw.
- Nie należy fotografować ludzi bez ich zgody. Często w muzeach i obiektach sakralnych zabronione jest robienie zdjęć (lub zdjęć z fleszem – z uwagi na ochronę ikon i fresków).

Przydatne zwroty

1	një	5	pesë	9	nëntë
2	dy	6	gjashtë	10	djetë
3	tre	7	shtatë	100	njëqind
4	katër	8	tetë	1000	një mijë

Tak/Nie.....	Po/Jo
Dzień dobry.....	Mirëmëngjes
Dobry wieczór.....	Mirëmbërëma
Do widzenia.....	Mirupafshim
Dobranoc.....	Natën e mirë
Dziękuję.....	Faleminderit
Przepraszam.....	Më falni
Nie rozumiem.....	Nuk kuptoj
Gdzie się znajduje...?.....	Ku është...?
Ile to kosztuje?.....	Sa kushton?
Pomocy!.....	Ndihmë!
Czy może mi Pan/Pani pomóc?.....	A mund të më ndihmoni?

Zobacz koniecznie

1 Alpy Albańskie

Góry Północnoalbańskie (nazywane też często Alpami Albańskimi i Górami Przeklętymi) to przepiękny region należący do Gór Dynarskich. Silnie rozczłonkowany łańcuch ciągnie się od północnych obrzeży Szkodry do granicy z Czarnogórą i Kosowem. Najwyższym szczytem Gór Przeklętych jest Maja e Jezercës (2694 m n.p.m.).

Region z pewnością zainteresuje wielu zaprawionych w pieszych wędrówkach, samodzielnych turystów, którym niestraszne są niewygody. Wszelkie niedogodności rekompensują obcowanie z dziewiczą przyrodą i wspaniałe wysokogórskie krajobrazy. Wyprawa w te rejony to gwarancja niezapomnianych wrażeń – Alpy Albańskie to jedne z najbardziej dzikich i wymagających gór Europy. Ruch turystyczny skupia się głównie w dolinie Valbony oraz okolicach wsi Theth. Więcej zob. s. 176.

Jezioro Szkoderskie (okolice wsi Zogaj, widok na wysepki w czarnogórskiej części akwenu)

Górujący nad Szkodram zamek Rozafa

Kup książkę

Poleć książkę

2 Jezioro Szkoderskie

Największy zbiornik słodkowodny na Półwyspie Bałkańskim, leżący na pograniczu Czarnogóry i Albanii. Rozległe jezioro krasowe o skomplikowanej i zmiennej w zależności od stanu wody linii brzegowej. Znaczna część jeziora, wraz z okolicami, jest objęta parkiem narodowym. Znajdują się tu ptasie ostoje, jedne z najcenniejszych w Europie (zanotowano obecność m.in. pelikanów!). Dwie trzecie jeziora leży w Czarnogórze, a pozostała część w Albanii. W tej części wybrzeża akwenu nie ma co prawda atrakcyjnych plaż, mało też tu zabytków kultury, za to widoki są znakomite. Więcej zob. s. 171, 174.

3 Szkodra

Najważniejszy ośrodek północnej części kraju; będąc tu, warto zobaczyć położony na przedmieściach średniowieczny **zamek Rozafa** oraz pobliski **Ołowiany Meczec**; ciekawych zabytków nie brakuje także w centrum miasta. Zainteresowani powinni odwiedzić Muzeum Historyczne, prezentujące także ekspozycję etnograficzną. Miasto leży w pobliżu pięknego krajobrazowo **Jeziora Szkoderskiego**, u stóp wyniosłego łańcucha **Alp Albańskich**. Więcej zob. s. 165.

© oling | Fotolia.com

Plaża w Himarë

6 Riwiera Albańska

Mianem Riwieri Albańskiej określa się wybrzeże Morza Jońskiego, ciągnące się od okolic przełęczy Llogara do granicy greckiej. Nie należy jej mylić z pozostałą, mniej atrakcyjną częścią wybrzeża położoną nad Adriatykiem. Riwiera Albańska charakteryzuje się krystalicznie czystym morzem oraz szerokimi piaszczystymi plażami ulokowanymi w urokliwych zatoczkach. Pod względem walorów przyrodniczych śmiało może rywalizować z Riwierą Francuską. W regionie coraz prężniej rozwija się przemysł turystyczny, a istniejące już kurorty nabierają coraz bardziej nowoczesnego i europejskiego wyglądu. Najpopularniejszymi miejscowościami Riwieri Albańskiej są Dhermi, Himarë oraz Saranda. Więcej zob. s. 230.

Saranda – najpopularniejszy kurort wybrzeża Morza Jońskiego

© Aleksandar Todrovic | Shutterstock.com

Kup książkę

Poleć książkę

Butrint, pozostałości amfiteatru

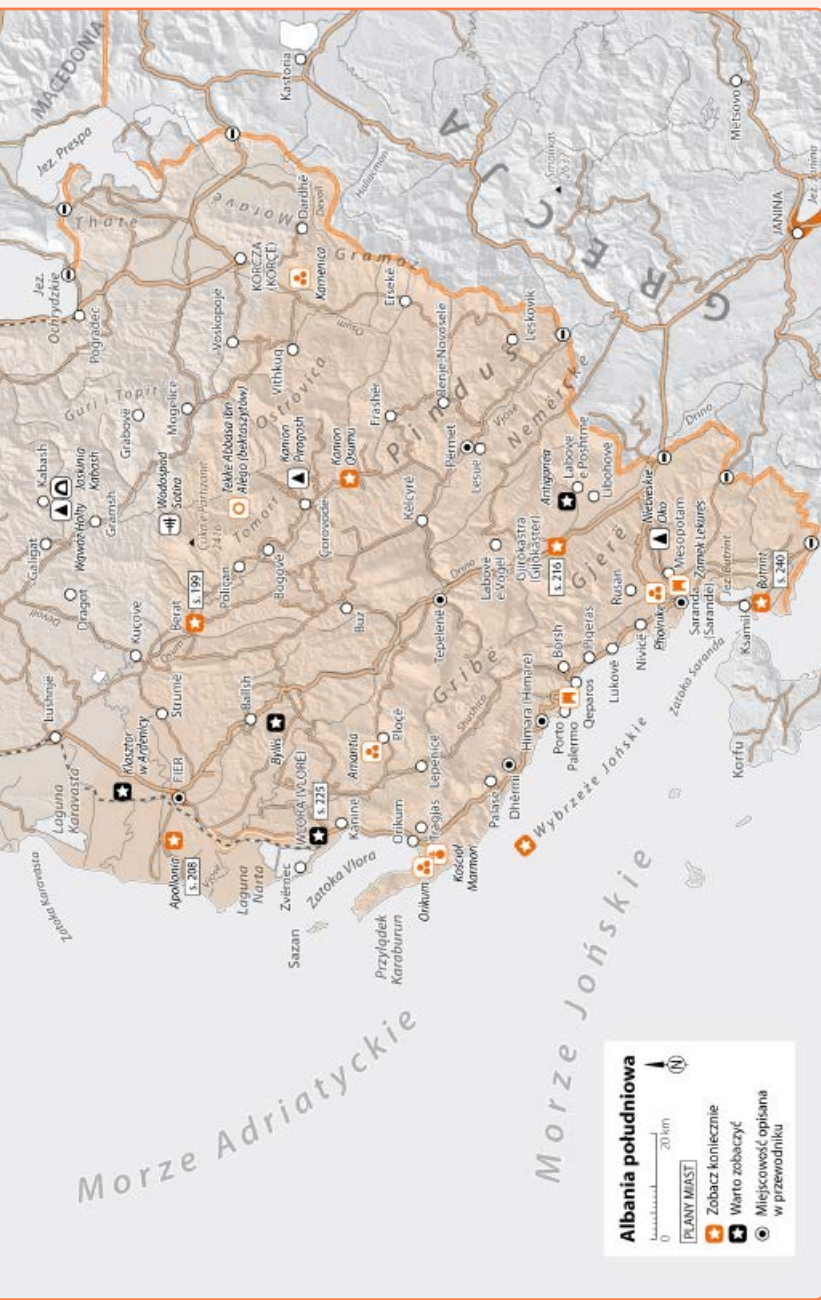
7 Butrint i Apollonia

Butrint to niewielka osada i stanowisko archeologiczne w południowej Albanii, przy granicy z Grecją. Od 1992 r. miejsce znajduje się na liście UNESCO. W 1997 r. obiekt został uznany za zagrożony w związku ze splądrowaniem miejscowego muzeum w trakcie niepokojów społecznych w kraju. W 2002 r. na terenie wokół wykopalisk ustanowiono Park Narodowy Butrint. Poza średniowiecznymi murami dawnej osady zachowały się tu liczne zabytki rzymskie (m.in. wille i świątynie), weneckie oraz tureckie. Więcej zob. s. 238.

Apollonia natomiast to starożytna grecka osada założona przez kolonistów z Korfu i Koryntu w VI w. p.n.e. Apollonia była bogatym miastem portowym aż do III w., gdy została odcięta od morza (w wyniku trzęsienia ziemi) i zaczęła się wyludniać. Dzisiejszy Park Archeologiczny Apollonia należy do najsłynniejszych tego rodzaju obiektów w kraju. Więcej zob. s. 206.

Apollonia

oprac. R. Bletek

Kup książkę

Poleć książkę

Albania południowa

Południowy region Albanii to prawdopodobnie najbardziej „demokratyczna” część kraju – coś dla siebie znajdą tu zarówno miłośnicy wypoczynku na plaży, poszukiwacze ciekawych zabytków historii i kultury, a także górolazi spragnieni odkrywania rzadko odwiedzanych, dzikich masywów górskich. Tu także znajduje się najpiękniejszy w Albanii kanion rzeki Osum.

Na południe od Wlory i przylądka Karaburun rozciąga się albańskie wybrzeże Morza Jońskiego, słynące z białych piaszczystych plaż i „murowanej” pogody. Znajdują się tu popularne kurorty na czele z Sarandą oraz mniej tłoczne zakątki, gdzie nawet latem można znaleźć względny spokój.

Ta część Albanii to także skarbnica pamiątek historycznych. Znajdują się tu dwa miasta nazywane muzeami pod gołym niebem – Berat i Gjirokastra, a także parki archeologiczne chroniące pozostałości antycznych osad z Butrintem na czele. Również miłośnicy gór nie będą się tu nudzić. Samodzielni, doświadczeni i dobrze wyposażeni turyści mogą zapuścić się w kilka tutejszych wysokich pasm, z których do najciekawszych należą masyw Tomorr nad Beratem oraz położone w pobliżu granicy z Grecją góry Nemërçke (w najwyższej części skaliste, z urwiskami dorównującymi zerwom Alp Albańskich) oraz wyniosły grzbiet Gramoz. Wycieczki po interiorze regionu pozwalają dotrzeć do miasteczek i wsi, w których

- ✦ **Ardenicë** (s. 210) – średniowieczny klasztor z pięknymi freskami
- ✦ **Berat** (s. 196) – miasto-muzeum u stóp **masywu Tomorr** – świętej góry bektaszytów; bezcenna starówka (cytadela) Beratu została w całości objęta ochroną UNESCO
- ✦ **Butrint** (s. 238) – objęty kuratelą UNESCO najslynniejszy park archeologiczny w Albanii, kryjący dobrze zachowane pozostałości budowli rzymskich, weneckich i tureckich; miejscem o podobnym charakterze jest dawna koryncka kolonia **Apollonia** (s. 206)
- ✦ **Byllis** (s. 211) i **Antigonea** (s. 218) – cenne stanowiska archeologiczne
- ✦ **Gjirokastra** (s. 212) – zabytkowe miasto słynące ze średniowiecznej twierdzy osmańskiej i tradycyjnych domów z dachami pokrytymi srebrzystoszarymi łupkami
- ✦ **Kanion rzeki Osum** (s. 204) – cud przyrody, głęboka bruзда wyłobiona w miękkich skałach
- ✦ **Wlora** (s. 222) – duży port morski z kilkoma ciekawymi zabytkami i Muzeum Niepodległości
- ✦ **Wybrzeże Jońskie** (s. 230) – najpiękniejsze plaże w Albanii, urozmaicone – obowiązkowo – stojącymi tuż nad wodą bunkrami

wizyta przybysza z zagranicy jest wydarzeniem – można w nich odkrywać „zapomniane” zabytki i ciekawe krajobrazy, samemu będąc dla miejscowych dużą... atrakcją turystyczną. W wielu miejscowościach tej części kraju (zwłaszcza na Wybrzeżu Jońskim i w pasie przygranicznym) mieszkają przedstawiciele mniejszości greckiej.

Kup książkę

Poleć książkę

Berat

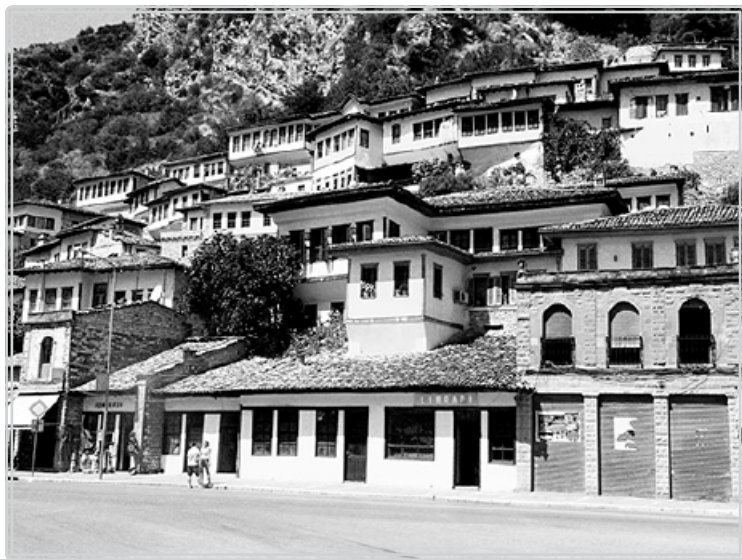
📷 47 tys.

Berat to prawdziwe miasto-muzeum, słynące z licznych zabytkowych cerkwi i chałup (zespołów klasztornych zakonu sufickiego). Usytuowane jest w środkowej Albanii, 70 km na południe od Tirany, u stóp łańcucha górskiego Tomorri (Mali i Tomorrit; 2416 m n.p.m.). Naprzeciw pasma Tomorri leży długi i pocięty licznymi głębokimi jarami, odkryty wał góry Shiparg. Niedługo widniały na nim ułożone z kamieni wielkie litery ENVER (na cześć dyktatora Envera Hodży), dziś zamienione na NEVER. Przez środek miasta przepływa rzeka Osum.

Z powstaniem miasta wiąże się interesująca legenda. Według niej dwaj bracia – wielkoludy Tomorri (starszy) i Shpiragu (młodszy) – zakochali się w tej samej kobiecie. Ponieważ żaden z braci nie chciał ustąpić, doszło

między nimi do walki. Olbrzymi, walczący mieczem i cepem bojowym (żelazną kulą z kolcami, przymocowaną łańcuchem do drewnianej rękojeści), zadali sobie wzajemnie liczne rany. Tomorri bardzo długo bił mieczem przeciwnika – legenda tłumaczy w ten sposób charakterystycznie pocięte zbocze obok miasta. Historia ta nie kończy się happy endem – obaj bracia giną w wyniku zadanych ran i upadają, tworząc pasma górskie rozciągające się po obu stronach Osumu. Powstanie tej rzeki wyjaśnia ta sama legenda. Mówi ona, że zrozpaczona kobieta, w której rozkocharali się bracia, płakała tak długo, aż utonęła we własnych łzach, z których powstał przepływający przez miasto potok.

Berat to znaczący ośrodek kulturowy i turystyczny Albanii. Miasto swym pięknem zwróciło uwagę wielu artystów, m.in. poetów i malarzy. Jego niezwykła wartość historyczna, kulturowa oraz architektoniczna spowodowała, że w 2008 r. Berat został wpisany na listę UNESCO. Wraz z Gjirokastrą

Zabudowa Beratu

foto: Mateusz Oręba

Kup książkę

Poleć książkę

(zob. s. 212) przykuł uwagę świata dobrze zachowanymi przykładami architektury okresu osmańskiego. W obu miastach można poznać sposób i warunki życia oraz tradycję islamu w tamtych czasach. Ponadto Berat to wybitny przykład różnorodności społeczeństwa zamieszkującego tę część Półwyspu Bałkańskiego. Ze względu na charakterystyczną architekturę nazywany jest „miastem tysiąca okien”.

Historia

Berat jest jednym z najstarszych miast w Albanii. Pierwsze ślady osadnictwa pochodzą z lat 2600–1800 p.n.e. Trudno jest ustalić dokładny czas powstania osady, ponieważ na wykopaliskach ciągle odnawiane są nowe przedmioty. Na terenie dawnego miasta (w okolicach zamku) natrafiono m.in. na ceramikę z VIII w. p.n.e. oraz narzędzia datowane na okres brązu (ok. 2000 r. p.n.e.). Wiadomo, że od połowy IV w. p.n.e. osadę zamieszkiwali Ilirowie. Berat był wówczas znany z silnie ufortyfikowanego centrum, które nazywano Antipatrea. Ilirom udało się też odeprzeć kilka ataków legionów rzymskich. Około 200 r. n.e. miasto zostało podbite przez Imperium Romanum. Pojawiło się również na liście ważnych umocnień cesarza Justyniana. W 440 r. Berat został zajęty przez Bizancjum. Na czele zwycięskiej armii stał cesarz Teodozjusz, który w 533 r. zmienił nazwę miasta na Pulcheriopolis (na cześć bizantyńskiej cesarzowej Pulcherii). Pierwotny fort był wielokrotnie przebudowywany przez kolejne ludy najeżdżające te ziemie.

W średniowieczu Berat zajęli Bułgari (860–1018) i zmienili nazwę miasta na Beligrad („biała twierdza”). Obecna nazwa wzmiankowana jest po raz pierwszy w 1018 r. Po wielu latach władzę w mieście ponownie przejęło Bizancjum i sprawowało ją aż do

1336 r., kiedy to wybuchło przeciwko niemu powstanie. Cesarstwo bizantyńskie zakończyło swoje panowanie na terenach dzisiejszej Albanii w 1346 r. Kontrolę nad tymi ziemiami przejął serbski król Stefan Duszan. Do 1347 r. zdołał on podporządkować sobie całą Albanii z wyjątkiem świetnie pilnowanego portu Durrës. Berat zyskał nową nazwę – Belgrad. Po śmierci króla Berat przekazano rodowi Muzakajwów, którzy panowali również m.in. w Lezhy. Walka o coraz większe wpływy władców feudalnych doprowadziła do podziału kraju i jego osłabienia. W 1417 r. miasto podbili Turcy. Mając na względzie jego znaczenie, Skanderbeg podjął próbę odbicia twierdzy z rąk imperium osmańskiego w lipcu 1455 r. Mimo że miał do dyspozycji 15-tysięczną armię, która otoczyła i atakowała miasto, poniósł klęskę. Turcy otrzymali wsparcie 40 tys. żołnierzy, a armia Skanderbega poniosła znaczne straty.

W XIII i XIV w. w Beracie wzniesiono kościoły, które możemy dziś podziwiać na zamku, m.in. kościół Świętej Trójcy i kościół św. Michała. Na początku XV w. wzniesiono w mieście meczety, m.in. Ołowiany Meczet. W okresie osmańskim Berat stał się jednym z największych miast w kraju, a przez

Purpurowy i Złoty Kodeks

Bardzo ważnymi znaleziskami z Beratu są kodeksy – Purpurowy i Złoty. Purpurowy Kodeks (Codex Purpureus Beratinus) to 190-stronicowy rękopis pism biblijnych z VI w. Został napisany uncją, złotymi i srebrnymi literami, na ciemnopurpurowym pergaminie. Jest to jedna z najstarszych zachowanych wersji Nowego Testamentu. Złoty Kodeks (Codex Aureus Anthimi) pochodzi z IX w. i zawiera Ewangelię: Jana, Łukasza, Marka i Mateusza. Napisany minuskułą, jest ozdobiony ramkami z elementami geometrycznymi i roślinnymi. UNESCO umieściło oba rękopisy na Liście Pamięci Świata.

pewien czas był także głównym miastem w regionie.

W 1834 r. wybuchło nieudane powstanie antytureckie, w którego wyniku górujący nad miastem zamek został znacznie uszkodzony.

Warto zobaczyć

Po wjeździe do miasta oczom turystów ukazują się dziesiątki charakterystycznych białych domów z dużymi oknami. Rzeka dzieli miasto na dwie części, obie równie zachwycające. We współczesnym Beracie są trzy dzielnice: Gorica (na prawym brzegu rzeki), Mangalem (na lewym brzegu rzeki) i Kalaja (wewnątrz starej cytadeli). Berat jest bardzo dobrze oznakowany, a w pobliżu zabytków umieszczono tabliczki z nazwami obiektów. Od 2012 r. regionalna Dyrekcja Kultury Miasta Beratu stawia kolejne tablice informacyjne zawierające opis, historię, a często także plan i zdjęcia obiektów.

Największe wrażenie robi w Beracie jego plan architektoniczny oraz górskie usytuowanie. W mieście są setki wąskich uliczek z przepiękną białą zabudową, w których nietrudno się zgubić. U podnóża góry Tomorr (świętej góry bektaszytów) za każdym zakrętem wyłania się coraz to piękniejsza budowla. W tych starych domach nadal mieszkają ludzie. Bardzo często można się na nich natknąć, gdy wykonują codzienne czynności. Chętnie też zagadują turystów. Spore wrażenie w tych ciasnych uliczkach robią małe dziedzińce zamykane drewnianymi, zdobionymi bramami. Mijając otwarte posesje, dość często można zauważyć pasące się na ich terenie osiołki czy konie.

Dzielnica Mangalem

Wędrując między zabudowaniami, warto zajrzeć do **cerkwi św. Michała Archaniola**

(Kisha e Shën Mëhillit). Prowadzi do niej długa, kręta i wąska dróżka. Aby ją odszukać, należy najpierw odnaleźć wzrokiem budynek na ścianie skalnej po lewej stronie, na samym początku centrum miasta. Następnie należy szukać w jego okolicy schodów między budynkami. Cerkiew pochodzi z XIV w., a wewnątrz można podziwiać ciekawe malowidła. Nad kościołem znajduje się jaskinia o tej samej nazwie. Niestety, cerkiew często jest zamknięta. Na bramie umieszczono informację, gdzie szukać opiekuna budynku.

Zaraz za wjazdem do miasta po prawej stronie widać charakterystyczny **most Gorica** (Ura e Goricës), który łączy dwie dzielnice, Gorica i Mangalem. Usytuowany nad rzeką Osum, został wzniesiony w XVIII w. Pierwotnie był drewniany, ale w 1780 r. odbudowano go z kamienia. Most ma ok. 130 m długości i ok. 5 m szerokości.

Idąc dalej ulicą Antipatrea, dojdziemy do dwupoziomowego **meczetu Kawalerów** (Xhamia e Beqareve). Został on wybudowany w 1827 r. i odznacza się trzema łukami nad wejściem. Wewnątrz ozdobiony jest motywami geometrycznymi i roślinnymi. Malowidła te datowane są na lata 1827–28. Nazwa obiektu pochodzi od młodych mężczyzn dorabiających jako ochroniarze lokalnych kupców; w większości byli oni kawalerami.

Przy tej samej ulicy znajduje się lokalny **Pałac Kultury** (Pallati i Kulturës) i **Galeria Sztuki im. Edwarda Leara** (Galeria e Arteve „Edward Lear”; ☎ codz. 9.00–14.00; wstęp wolny). Została ona otwarta w 1994 r. i jest jedną z najlepszych wystaw sztuki współczesnej w całym kraju. W galerii wystawiane są prace zarówno artystów albańskich, jak i zagranicznych.

W pobliżu stoi XV-wieczny **meczet Królewski** (Xhamia Mbret), nazywany również świątynią sultana Bajazyda. Wybudowano

Kup książkę

Poleć książkę

go w 1495 r., za panowania tego władcy. W latach 1832–33 przeszedł niemal całkowitą rekonstrukcję; jego wygląd został dopasowany do aktualnego stylu w architekturze. Meczet był niegdyś częścią złożonego kompleksu świątynnego, w którego skład wchodziła XVI-wieczna medresa (szkoła muzułmańska), biblioteka oraz XVIII-wieczny klasztor derwiszów (tekke). Większość z tych budynków udostępniono do zwiedzania.

Wewnątrz można podziwiać XVIII-wieczne freski oraz ciekawe wykończenia. Z pierwotnego wyglądu meczetu zachowała się tylko część dawnego minaretu (posłużył on jako fundament obecnego). Zaraz za meczetem znajduje się **tekke Helvetive** (Teqeja e Helvetive), należący do kompleksu. Powstał on w XV w., a następnie został przebudowany przez Ahmeta Kurta Paszę w 1782 r. Innym ciekawym miejscem jest **konak derwiszów** (Konakët e Dervishëve; tur. *konak* – dom, rezydencja), który został przebudowany w XIX w. Według źródeł w 2. poł. XVII w. było tam 40 pokoiów.

Ulica Antipatrea doprowadzi nas do samego centrum miasta, gdzie znajduje się **Ołwiany Meczet** (Xhamia e Plumbit). Został on wybudowany w 1555 r. za czasów sultana Sulejmana Konunora. Jest to jeden z najstarszych meczetów w kraju oraz największy obiekt tego typu w całej okolicy. Charakteryzuje się sporą kopułą pokrytą ołowiem (stąd nazwa) i dużym wejściem przyozdobionym elementami sztuki antycznej. Po przeciwnej stronie ulicy znajduje się wybudowana w 2006 r. **cerkiew św. Dymitra** (Kisha e re Ortodokse).

Inną ciekawą atrakcją miasta jest **Muzeum Etnograficzne** (Muzeu Etnografik; ☉ lato codz. 9.00–19.30, zima wt.–sb. 9.00–16.00, nd. 9.00–14.00, pn. zamkn.; 200 ALL, studenci: 60 ALL), zlokalizowane przy drodze prowadzącej na zamek. Idąc w kierunku

fortecy, należy skręcić w prawo w ulicę Andrei Tavanxhiu. Muzeum zostało założone w 1979 r. w domu dawnej rodziny feudalnej. W obiekcie odnajdziemy ponad tysiąc eksponatów związanych z historią, kulturą i tradycją regionu. Jest tu pokój związany ze średniowiecznym bazarem i pomieszczenie powiązane z hafciarstwem, tkactwem i ludowymi strojami. Na piętrze znajduje się pokój dzienny, *çardaku*, gdzie domownicy przesiadywali w cieplejszych porach roku. Należy zwrócić uwagę na wyposażenie i układ tego pokoju. Inne ciekawe pomieszczenia to izba gościnna oraz kuchnia.

Cytadela (Kalaja)

Skręciwszy w okolicy meczetu Królewskiego w lewo w ulicę Mihala Komnena, dotrzemy do usytuowanego na 187-metrowym wzniesieniu **starego miasta** (Kalaja e Beratit; ☉ pn. 9.00–17.00, wt.–nd. 9.00–19.00; 100 ALL; w pozostałych godzinach wejście na teren miasta jest bezpłatne).

Droga do zamku jest stroma i kręta, ale wiedzie wzdłuż pięknej starej zabudowy. Cały kompleks zajmuje obecnie 9,6 ha i był wielokrotnie przebudowywany. Wokół zamku ciągną się wysokie mury obronne z 24 wieżami (kwadratowymi i owalnymi). Brama główna jest usytuowana w północnej części miasta. Zamek jest bardzo duży i atrakcyjny, dlatego warto przeznaczyć na jego zwiedzanie nieco więcej czasu. Niegdyś mieszkali w nim chrześcijanie – było tu ok. 20 cerkwi. Niestety, zachowało się tylko kilka z nich. W okresie reżimu komunistycznego zostały one zamienione w magazyny. Wiele osób może zdziwić, że mimo to wszystkie świątynie są dość dobrze zachowane. Na terenie twierdzy były również dwa meczety. Pierwszy to Czerwony Meczet, zbudowany w początkach XV w.; służył on stacjonującym tutaj tureckim wojskom. Zachowały się z niego jednak tylko

Kup książkę

Poleć książkę

ruiny; najlepiej widoczne są pozostałości minaretu. Są tu także resztki tzw. Białego Meczetu, który służył ludności cywilnej.

Zaraz za bramą po prawej stronie znajduje się dość oryginalnie wyglądająca **cerkiew św. Teodora** (Kisha e Shën Todrit), wybudowana w połowie XVI w. W jej wnętrzu warto przyrzeć się freskom i ikonom autorstwa Onufrego.

Kierując się do **Muzeum Ikon Onufrego** (Muzeu kombëtar Ikonografik Onufri; ☉ lato codz. 9.00–19.30, zima wt.–sb. 9.00–16.00, nd. 9.00–14.00, pn. zamkn.; 200 ALL, studenci: 60 ALL), należy iść ulicą Marica, a następnie skręcić w prawo za kościołem. Muzeum zostało założone 27 lutego 1986 r. i znajduje się w katedrze pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny (Katedralja Fjetja e Shën Mërisë), wzniesionej w 1797 r. i będącej jednym z najbardziej reprezentatywnych zabytków architektury bizantyńskiej w całym mieście. Muzeum ikon nosi nazwę Onufrego na cześć XVI-wiecznego mistrza ikon i fresków. Był on jednym z najwybitniejszych artystów w dziejach sakralnej sztuki albańskiej. Pisał ikony i malował freski, a mistrzostwo w stosowaniu koloru łączył z umiejętnością nadawania indywidualnych cech tworzonemu przez siebie postaciom świętych. W muzeum wystawiono ok. 170 eksponatów wybranych spośród 1,5 tys. zabytków. Wśród nich znajduje się 106 ikon wykonanych przez albańskich artystów (m.in. mistrza Nikolliego, syna Onufrego) w wiekach XIV–XX i 67 przedmiotów liturgicznych. Można tu też zobaczyć piękny drewniany ikonostas z 1807 r., wykonany przez lokalnych mistrzów rzeźby w drewnie. Składa się on z dwóch rzędów ikon i został zrobiony tak, aby utrzymać symetrię obiektu. Na koronie ikonostasu umieszczono figurkę orła z rozpostartymi skrzydłami (symbol Albanii). Do innych ciekawych eksponatów należą

złote drzwi królewskie oraz pięknie przyozdobiona ambona.

W okolicy muzeum znajduje się **cerkiew św.św. Konstantina i Heleny** (Kisha e Shën Kostandinit dhe Helenës). Została ona wzniesiona w 1644 r., a wewnątrz budynku podziwiać można freski przedstawiające mękę Jezusa Chrystusa.

W północno-zachodniej części fortu stoi **kościół NMP Vllahernës** (Kisha e Shën Mëri Vllahernës) z XIII w. Budynek odrestaurowano w XVI w. O jego renowacji świadczą malowidła ściennie syna Onufrego z 1579 r. Jest to najstarszy kościół w Beracie.

Kierując się dalej na południe zamku, dotrzemy do **akropolu**, gdzie znajdują się pozostałości dawnych tureckich domów oraz wspomniany wcześniej zniszczony **Biały Meczet** (Xhamia e Bardhë). Obecnie widoczne są wyłącznie ruiny jego murów (ok. 40 cm) oraz fragment minaretu. Uwagę przykuwają również XIV-wieczne kamienne cysterny, służące do magazynowania wody. Znajdują się one pomiędzy Białym a Czerwonym Meczetem. Poniżej akropolu odnajdziemy jedną z najsłynniejszych świątyń w mieście – **cerkiew Świętej Trójcy** (Kisha e Shën Triadhes). Charakterystyczna czerwona świątynia z XIV w. usytuowana jest przy murach tzw. drugiego oblężenia. Warto tam zajrzeć dla dobrze zachowanych średniowiecznych fresków. Niestety, kościół może być zamknięty. Najlepiej udać się tam przed południem. W pobliżu cerkwi można spotkać miejscowych handlarzy oferujących swoje wyroby.

Na południe od akropolu znajdują się pozostałości **Czerwonego Meczetu** (Xhamia e Kuqe). Został on wybudowany w XV w. przez kupców przybywających z karawanami do miasta. Jest to jeden z najstarszych tego rodzaju obiektów w kraju. Wewnątrz była niegdyś przyozdobiona sala modlitwiana o wymiarach 8,25 × 7,50 m. Na wschód od

meczetu odnajdziemy **cerkiew św. Demetriusza** (Kisha e Shën Mitrit). Została ona zbudowana na przełomie XVI i XVII w. na ruinach dawnej świątyni.

Z zamku rozciąga się przepiękny widok na całą okolicę. Z góry doskonale widać postrzępiony, opisywany w legendzie szczyt przeciwległego zbocza. Dostrzeżemy też gaje oliwne, z których słynie cały region. Droga do zamku jest dobrze oznakowana, dlatego odnalezienie głównych obiektów nie powinno stanowić problemu. Czasami przy bramie stoją mieszkańcy oferujący swoje usługi jako przewodnicy (5–10 EUR). Zanim jednak zdecydujemy się z nich skorzystać, należy sprawdzić, czy dana osoba ma klucze do wszystkich obiektów, czy też próbuje naciągnąć nas na parę euro.

Dzielnica Gorica

Po drugiej stronie rzeki w dzielnicy Gorica jest kilka mniej znanych atrakcji turystycznych, m.in. **katedra św. Spiridona** (Manastiri i Shën Spiridonit) oraz **kościół św. Tomasa** (Kisha e Shën Thomait). Obie budowle zostały wzniesione w XVIII w. Jedną z największych atrakcji turystycznych tej dzielnicy jest pozostałość **zamku iliryskiego**

(Fortifikimi i Goricës) na szczycie lokalnego wzgórza. Ruiny zajmują powierzchnię ok. 1,5 ha. Zachowane fragmenty murów obronnych osiągają do 1 m wysokości i do 3 m grubości. W dole dzielnicy wzdłuż rzeki ciągnie się lokalne targowisko.

Informacja turystyczna

Biuro informacji turystycznej mieści się przy Rr. Mihal Komнено, na początku drogi prowadzącej do zamku; codz. ☎ 9.30–18.00, 📞 +355 694886601; 📧 berat-info@gmail.com

Dojazd

Do Beratu dostaniemy się **autobusami** i **busami** z większych miejscowości w kraju, m.in. z Tirany, Durrës, Szkodry, Gjirokastry i Wlory. Minibusy z Tirany odjeżdżają co godzinę między 5.00 a 19.00.

Do Beratu z Tirany jest ok. 120 km. Najlepiej jechać dobrą drogą na Durrës (SH2), a następnie odbić w trasę SH4 na Kavajë i Lushnjë. W okolicy Lushnjë należy skręcić w drogę SH72. Trasa ta nie różni się znacznie kilometrażem od drogi przez Elbasan (SH3–SH7–SH50–SH72).

Z Gjirokastry do Beratu jest ok. 120 km. Należy jechać trasą SH4 i w okolicy Tepeleny odbić w SH75. Od miejscowości Këlcyrë drogą SH74 pozostaje do przejechania ok. 80 km.

Noclegi

Jako że Berat jest dużym turystycznym miastem, baza noclegowa na jego terenie jest bardzo dobrze rozwinięta. W mieście można znaleźć hotele (3-, 4-gwiazdkowe i te bez kategorii), pensjonaty, kwatery prywatne oraz hostele.

- **Backpackers Hostel**, 📞 +355 697854219, 📧 www.beratbackpackers.com; od 10 EUR za łóżko, 25 EUR za pokój, 6 EUR za miejsce na polu namiotowym. Hostel znajduje się w dzielnicy Gorica w 250-letnim zabytkowym budynku, na terenie obiektu kemping.
- **Guest House Villa Lili**, Rr. Santa Lucia 30; 📞 +355 674797330; 📧 www.vilaliliberat.com; od 20 EUR. Pensjonat nad brzegiem rzeki Osum.
- **Hotel Castle Park**, ok. 3 km za miastem; 📞 +355 6720066223; 📧 www.castle-park.com; od 50 EUR. Hotel w zaciszu na skraju lasu z widokiem na górę Tomorr i Berat.

Pielgrzymka bektaszytów

Raz w roku w dniach 20–25 sierpnia w Beracie odbywa się wielka pielgrzymka bektaszytów na szczyt świętej góry Tomorr. Jest to jedno z najważniejszych świąt w regionie. Podczas pielgrzymki odbywają się specyficzne rytuały i są odmawiane tradycyjne modlitwy. Celem pielgrzymów są tekke oraz mauzoleum Abbasa ibn Alego (syna pierwszego imama sunnitów) w Parku Narodowym Góry Tomorr, ok. 20 km na wschód od Beratu. Wspomniana świątynia znajduje się na południowo-wschodnim zboczu góry, opadającym ku dolinie Tomorry. Na Tomorr pielgrzymują również chrześcijanie – 15 sierpnia, ku czci Marii Dziewicy.

Kup książkę

Poleć książkę

Rozkład jazdy busów i autobusów z Beratu

Miasto docelowe	Czas przejazdu	Cena	Odjazd
Durrës	2 godz.	400 ALL	6.00–15.00 co 30 min
Elbasan	1 godz. 40 min	400 ALL	5.50–14.00 co 1 godz.
Fier	1 godz. 10 min	300 ALL	7.00–17.00 co 30 min
Gjirokastra	3 godz.	850 ALL	8.00, 14.00
Korcza	6 godz.	900 ALL	4.30
Kuçovë	30 min	150 ALL	5.00–17.00 co 1 godz.
Lushnjë	1 godz.	250 ALL	7.00–16.00 co 40 min
Tirana	2 godz. 50 min	600 ALL	4.30–19.00 co 50 min
Wlora	2 godz.	800 ALL	7.00–16.00

Rozkłady jazdy w Albanii nie są stałe. Godzina podana w rozkładzie to często przybliżony czas podstawienia busa, który ruszy pod warunkiem, że zbiera się odpowiednia liczba pasażerów. Wszystkie autobusy międzymiastowe odjeżdżają z dworca autobusowego znajdującego się przy Rr. Antipatrea, niedaleko Hotelu Grand White City. Do dworca z centrum miasta można dojechać autobusem miejskim odjeżdżającym m.in. z placu przy informacji turystycznej.

- **Hotel Mangalemi**, w centrum miasta przy trasie do zamku; ☎ +355 682323238; 🌐 www.mangalemihotel.com; od 25 EUR.
- **Hotel Tomorri**, Blv. Republika (naprzeciw dworca autobusowego); ☎ +355 32 234462; od 30 EUR.
- **Rezydencja Desaret**, Rr. Dr. Lluka; ☎ +355 32 237593; 🌐 www.rezidencadesaret.com; od 40 EUR.
- **Rezydencja Nasho Vruho**, dzielnica Mangalem; ☎ +355 44538480; 🌐 www.berathotelnashovruho.com; od 30 EUR. W zabytkowym domu w centrum miasta.

Wyżywienie

- **Restauracja Ago**, Rr. Lagja Uznovë; od 500 ALL.
- **Restauracja Mangalemi** (Tomi); 🌐 www.mangalemihotel.com; od 500 ALL.
- **Restauracja Tomorri**; 🌐 www.hoteltomori.com; od 500 ALL.
- **Restorant – Pizza White House**, Mangalem; od 400 ALL.

Okolice

Kierując się na południowy wschód od Beratu, dojedziemy do miejscowości **BOGOVË** obok miasteczka Poliçan. W jej pobliżu znajduje się **wodospad Bogovë** (Ujëvara e Bogovës), do

którego można dojść szutrówką odchodzącą na wschód od głównej drogi (2 km, do ostrej serpentyny) i dalej mniej wyraźną gruntówką (jeszcze kilkaset metrów). W okolicy rolnicy odkryli w 1989 r. starożytną mozaikę. Prostokątne dzieło powstało z kawałków czarnego i białego wapienia o wielkości 5–10 mm. Jest to ważny dowód na obecność na tych ziemiach pierwszych chrześcijan.

Kanion Pirogosh

Powyżej miejscowości **ÇOROVODË** znajdują się dwa piękne kaniony – Osumu i Pirogosh, czasem ze sobą mylone (także w publikacjach krajoznawczych). Wyjeżdżając z Çorovodë boczną drogą szutrową prowadzącą początkowo wzdłuż rzeczki Çorovodë, a następnie pośród gór do Gjerbës w dolinie Tomorricy, po 2,5 km dojedziemy do mało znanej atrakcji – zgrabnego kamiennego **mostu Kashabashi** (Urë e Kashabashit), zbudowanego przez Osmanów w 1640 r. W pobliżu znajduje się wylot **kanionu Pirogosh** (Kanioni i Gradecit – od nazwy pobliskiej wsi Gradec). Kilkadziesiąt metrów za mostem w głąb

Kup książkę

Poleć książkę

Spis ramek

Jeśli masz tylko jeden dzień	19
Jeśli chcesz spędzić dwa ciekawe dni w Albanii	22
Jeśli interesują cię	24
A jeśli nie chcesz się rozczarować	26
Podstawowe wyposażenie apteczki	33
Waluta albańska	33
Bank albański	34
Albania w Internecie	35
Co zabrać	35
Przejścia graniczne	37
Rozkład jazdy pociągów	39
Banki w Albanii	44
Święta w Albanii	45
Biura informacji turystycznej	47
Placówki dyplomatyczne	50
Telefonowanie	53
Jeziora Albanii	59
Największe trzęsienia ziemi	59
Ali Pasza z Tepeleny	67
Ismail Qemal (Ismail bej Qemali)	69
Stilian Fan (Teofan) Noli	70
Ahmed Zogu	72
Enver Hodža	73
Matka Teresa	75
Dane demograficzne	78
Alfabet albański	79
Tolerancja religijna	80
Uzbrojeni ochroniarze	107
Pałac Zoga I	110
Rozkład jazdy busów z Tirany	111
Rozkład jazdy autobusów (Narodowa Linia Autobusowa) z Tirany	112
Rozkład jazdy połączeń międzynarodowych (autobusowych) z Tirany	113
Tabela odległości z Tirany	114
Telefony alarmowe	114
Ulica Aleksandra Goga	121
Rezerwacja noclegów	124

Rozkład jazdy busów i autobusów z Durrës	125
Rozkład jazdy pociągów z Durrës	126
Rozkład jazdy pociągów z Elbasanu	130
Rozkład jazdy busów z Elbasanu	131
Sari Saltëk	142
Legenda o obronie Krui	145
Delegaci Kongresu Lushnjë	147
Jeziro Ochrydzkie	149
Nowe Kukës	154
Rozkład jazdy z Kukës	155
Wycieczki do Kosowa	156
Prizren	157
Skanderbeg	160
Żółw morski	162
Wody lecznicze w Albanii	163
Statut szkoderski	166
Legenda o Rozafie	170
Jeziro Szkoderskie	171
Rozkład jazdy busów i autobusów ze Szkodry	172
Najwyższe szczyty Gór Północnoalbańskich	176
Bajram Curri	179
Rozkład jazdy busów z Bajram Curri	179
Wycieczka na Maja e Jezercës	186
Szlak Rrogam – Theth	188
Çerem i nie tylko	189
Purpurowy i Złoty Kodeks	197
Pielgrzymka bektaszytów	202
Rozkład jazdy busów i autobusów z Beratù	203
Rozkład jazdy busów i autobusów z Fieru	206
Nazwa Gjirokastry	213
Węże i pająki	217
Rozkład jazdy busów z Wlory	227
Legenda miasta Sarandy – 40 świętych	235
Rozkład jazdy busów z Sarandy	236
Kult Asklepiosa	241

Spis treści

NIEZBĘDNIK TURYSTY	2	Społeczeństwo	77
ZOBACZ KONIECZNIE	5	Język	78
ZAPLANUJ PODRÓŻ	17	Kultura i sztuka	82
Trasa 1. Szlakiem „Górskich orłów”	17	Kuchnia	93
Trasa 2. Północna i centralna Albania	19	ZWIEDZANIE ALBANII	97
Trasa 3. Południowa Albania	20	ALBANIA ŚRODKOWA	99
Trasa 4. Wschodnia Albania	22	Tirana	100
Trasa 5. Okolice Tirany	25	Góra Dajti	114
Trasa 6. Adriatic Tour	26	Zamek Prezë	115
WYDARZENIA KULTURALNE.....	28	Zamek Petrela	116
10 ZASAD ODPOWIEDZIALNEGO		Jaskinia Pëllumbas	116
PODRÓŻOWANIA	30	Zamek Ndroq	117
INFORMACJE PRAKTYCZNE	31	Burrel	117
Przed wyjazdem	31	Durrës	118
Wybór czasu podróży	31	Elbasan	128
Formalności wizowo-paszportowe	31	Korcza	134
Ubezpieczenie	32	Kamenicë	138
Zabezpieczenia medyczne	33	Dardhë	138
Pieniądze	33	Voskopojë	139
Mapy	34	Park Narodowy Prespy	140
Co zabrać?	35	Vithkuq	141
Przejazd	36	Kruja	141
Na miejscu	38	Lushnjë	147
Transport publiczny	38	Pogradec	148
Noclegi	40	ALBANIA PÓŁNOCNA	153
Wyżywienie	41	Kukës	154
Informacje A–Z	42	Lezha	158
KRAJ W PIGUŁCE	56	Peshkopi	163
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	57	Szkodra	165
Charakterystyka geograficzna	57	Velipojë	175
Przyroda	60	GÓRY PÓŁNOCNOALBAŃSKIE	176
Historia	62	Bajram Curri	178
Polityka i gospodarka	76	Jezioro Koman	180
		Theth	180

Kup książkę

Poleć książkę

Park Narodowy Theth	187	Përmet	220
Valbona	187	Tepelena	221
Park Narodowy Doliny Valbony	189	Wlora	222
Vermosh	190	RIWIERA ALBAŃSKA	230
Szczyty Bałkanów	191	Dhërmi	230
ALBANIA POŁUDNIOWA.....	195	Himara	232
Berat	196	Saranda	234
Kanion Pirogosh	203	Butrint	238
Kanion Osumu	204		
Masyw Tomorr	204		
Fier	205	SŁOWNICZEK POLSKO-ALBAŃSKI	245
Apollonia	206	AUTOR PRZEWODNIKA.....	248
Klasztor w Ardenicy	210	INDEKS.....	249
Byllis	211	SPIS MAP I PLANÓW MIAST	251
Gjirokastra	212	SPIS RAMEK.....	252
Antigonea	218	LEGENDA	256

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Lubisz podróżować samodzielnie? Chciałbyś poznać historię, kulturę i przyrodnicze atrakcje odwiedzanych krajów, regionów i miast? Seria **Bezdroża Classic** powstała z myślą o Tobie! Ten przewodnik pomoże Ci zaplanować wyjazd, stanie się Twoim wiernym towarzyszem podróży i zapewni pasjonującą lekturę także po powrocie!

W przewodniku:

- niezbędne informacje praktyczne i krajoznawcze
- szczegółowe opisy regionów, miejscowości, zabytków i obiektów przyrodniczych
- kalendarium wydarzeń kulturalnych
- liczne ciekawostki
- przydatny słowniczek

22 mapy i plany

71 ramek z ciekawostkami

6 tras samochodowych

zobacz koniecznie

niezbędnik turysty

przejrzysty układ

mapy z oznaczeniem atrakcji

polonika

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
 0 601 339900

➤ <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
➤ <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
➤ <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-4054-1

9 788328 340541 >

Cena 39,90 zł